

Съвременна методическа подготовка на бъдещия начален учител по Физическо възпитание и спорт

Антоанета Момчилова, Илиян Илчев

Contemporary methodological preparation of the future primary teacher in physical education and sport: The theoretical and practical foundation of the methodological preparation of future teachers in physical education and sport is built up in the organized classes of practical experience, included in the curriculum of higher schools. The methodological preparation offered by specialists is supposed to teach qualities, skills and competencies necessary to provide effective educational teaching in physical education in primary schools.

ВЪВЕДЕНИЕ

Проблемите свързани с методическата подготовка на бъдещия начален учител по различни дисциплини, в това число по физическо възпитание и спорт се дискутират от педагози, психолози и специалисти, [1, 2, 3, 4, 5, 6]. Нейните задачи се свеждат до подготовката му за организиране на учебния процес, средствата, подходите и методите за преподаване на планирания учебен материал за I – IV клас и други.

Целта на съвременната методическа подготовка на студентите по физическо възпитание не се ограничава само в това. Сериозните промени настъпили в живота на обществото ни през последните десетилетия водят до поява на нови образователни идеи и преосмисляне на някои педагогически концепции, които на свой ред повишават изискванията към професионалната методико-педагогическа подготовка на бъдещия начален учител. Следва да се подчертае, че тя е приоритет на държавната ни образователна политика.

ИЗЛОЖЕНИЕ

Акцентът се поставя върху: **приобщаването** на студентите **към научно-изследователската дейност; формирането на умения** у тях за **системен анализ и прогнозиране на личностно-дейностното развитие** на подрастващите в процеса на обучението им; **изграждането на умения** за осъществяване на **интегративни връзки** в учебния процес и **системна самоподготовка и самоусъвършенстване** с оглед пълноценна професионална реализация; **развиване на творческата им инициативност** и други.

Всичко това се постига чрез целенасочено обучение на студентите, което включва **компонентите: професионално-теоретична** подготовка; изграждане на **личностни професионални качества и компетенции** и професионална **методико-педагогическа** подготовка, схема 1.

I. Първият компонент – професионална **теоретична подготовка** по физическо възпитание и спорт се осъществява в рамките на лекционен курс по определена учебна програма. Образователността на началния учител и широката му специализирана и обща култура насочват и спомагат за развитието на когнитивните интереси и двигателните способности на учениците, за комплексното формиране на детската личност.

II. **Професионално необходимите качества на студентите** са ориентирани към развиването на творческото им отношение в процеса на практическото им обучение, емоционалната им отзивчивост и самообладание. Взискателността и справедливостта имат значение за формирането на личността на ученика. Важно е да се отчетат индивидуалните и възрастовите му особености. Педагогическият такт и способността на бъдещия учител своевременно да открива и коригира дейността на обучаваните и поведението си в зависимост от настъпилите изменения в учебния

процес са необходими професионални качества и съществени елементи от педагогическото продуктивно сътрудничество, тоест те са своеобразна форма на педагогическо общуване.

Схема 1. Основни компоненти на методическата подготовка на бъдещия начален учител по физическо възпитание и спорт

III. Професионалната съвременна методико-практическа подготовка на студентите преминава през четири етапа: практико-методическа подготовка по учебна програма във ВУЗ; педагогическо наблюдение на открити форми на работа по физическо възпитание и спорт, проведени от образцови педагози; пробна методическа практика осъществявана в началното училище и стажантска практика.

Тя е важна част от общата професионална култура на младия учител. В съдържанието и се включват неговата ерудиция и умения да прилага в практиката задълбочените си знания в областта на теорията и методиката на физическото възпитание, педагогиката, възрастовата и педагогическата психология.

Методическата професионална подготовка се ръководи и организира от специалист в определените практически часове по учебна програма. Колкото по-високо е нейното равнище, толкова е по-голямо е влиянието и върху личностно-действието развитие на учениците.

В литературата няма представен общоприет структурен модел на необходимите **педагогически способности**, които се развиват в методическите

часове. **Най-съществени са:** конструктивни, организаторски, гностични, перцептивни, експресивни и други. Ще разгледаме по-отблизо някои от тях.

1. Способност за предаване на информация. Реализира се чрез подготовката на студентите за предаване на знания и двигателен опит в съответствие с изискванията на учебната програма по физическо възпитание и спорт за началното училище и разработеното тематично разпределение на двигателния материал за съответния клас. Отчитат се задължително индивидуалните особености на учениците, за които са предназначени. Изискванията са свързани с изграждане на умения у бъдещите учители за формиране на правилна зрително-двигателна представа за начина на изпълнение на планираните двигателни задачи. В процеса на подготовката им се изисква използване на правилна терминология и постигане на добра лично-техническа подготовка.

За да бъде на равнището на съвременните изисквания студентът е длъжен да познава и прилага адекватно в практиката методите на физическото възпитание, практическите принципи за обучението, начините за регулиране на физическото натоварване и плътността в урока, да използва разнообразни средства за реализиране на целта и задачите на учебния процес и други.

2. Способност за мотивиране и мобилизация на малките ученици за: системни занимания с физически упражнения и спорт. За тази цел е необходимо да се използват специфични подходи и методи в различните форми на работа по физическо възпитание. Тази способност се развива в условията на самостоятелната творческа дейност на студентите, осъществявана в методическите часове във ВУЗ чрез: съчетаване на фронталната и индивидуалната работа в процеса на обучение; изграждане на умения за анализиране на двигателните действия, съсредоточаване върху създаваните разнообразни ситуации в игровата дейност и други.

3. Способност за предвиждане на развитието на подрастващите или това е педагогическата ситуация. Би било заблуждение да се счита, че тя е несъзнателен акт. В основата и лежат знанията и придобитият двигателен опит чрез методическата подготовка. Свързана е естествено с педагогическото наблюдение, оптимистичното прогнозиране, инициативната мисловна дейност.

4. Способност за управление на собственото поведение, за емоционална изразителна демонстрация на физическите упражнения, необходима за изграждане на правилна зрително-двигателна представа за изпълнението им. Друг компонент е умението на бъдещия учител да въздейства върху личността на ученика чрез предявяване на изисквания за качествено изпълнение на двигателните задачи, да използва точна терминология, да осъществява постоянен контрол над дейността на учениците и други.

5. От съществено значение за бъдещата професионална дейност на младите педагози е подготовката им за провеждане на научно-изследователска дейност чрез: запознаване с методиките за провеждане на изследванията, с необходимата тестови батерии за начална училищна възраст, начина за заснемане на данните, статистическите методи за обработването им, с техническите средства и нагледни материали необходими в процеса на работата, специализираната научна литература, начините за графично изобразяване на резултатите и други.

Запознаване с: методологията на изследването и подходите при изследването, изследователските методи.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

За успешната професионална подготовка на студентите е от значение отношението им към учителската професия, индивидуалните им личностни черти, (потребности, интереси, мотиви, способности, особености на темперамента, характера и други).

Преходът от учебното заведение към професията зависи от добрата им предварителна теоритико-методическа подготовка, която е гаранция за стабилност на знанията, лично-техническата подготовка и успешната адаптация в пряката професионална дейност.

ЛИТЕРАТУРА

[1]. Абдулина, О. Общопедагогическая подготовка учителя в системе высшего педагогического образования, М., 1990

[2]. Денев, Д. Педагогическо майсторство, С., 1989.

[3]. Момчилова, А. Планиране на работата по ФВС (I-IV клас), ЛБ Русе, 2004..2005.

[4]. Стойков, Ил. Психологически анализ на общуването, В. Търново., 1989.

[5]. Стоунс, Э. Психопедагогика. Психологическая теория и практика обучения, М., 1984

За контакти:

Проф. Антоанета Момчилова дпн, Русенски университет “Ангел Кънчев”, e-mail: amom@abv.bg

Илиян Илчев, докторант към катедра “Физическо възпитание и спорт”, Русенски университет “Ангел Кънчев”, e-mail: IL_@abv.bg

Докладът е рецензиран.